

Hírsugár

50

**Az ELFT
Sugárvédelmi Szakcsoportjának
tájékoztatója**

50. szám

2012. október

Hírsugár

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportjának tájékoztatója

50. szám (2012. október)

ISSN 1417-8257

Felelős kiadó: Bujtás Tibor, a Szakcsoport elnöke

Szerkesztők: Deme Sándor, Déri Zsolt és C. Szabó István

A Szakcsoport honlapja: www.kfki.hu/elftsv

A Sugárvédelem c. on-line folyóirat honlapja:

www.sugarvedelem.hu/sugarvedelem

A tartalom

A KERESZTPAPA ÜDVÖZLETE A FELNŐTT HÍRSUGÁRNAK	3
KÖSZÖNTŐ A HÍRSUGÁR 50. SZÁMA ALKALMÁBÓL	4
KÖSZÖNTŐ A HÍRSUGÁR 50. SZÁMÁNAK KIADÁSA ALKALMÁBÓL	9
ÚJABB 50.	10
HOLLÓ ELŐD LEVELE BUJTÁS TIBORHOZ.....	12
AZ ÜGYVEZETŐ TOLLÁBÓL.....	13
EMLÉKEZTETŐ AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORTJÁNAK 2012. SZEPTEMBER 5-I VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL.....	15
ÖSSZEFOGLALÓ A VITAFÓRUMRÓL.....	18
BESZÁMOLÓ AZ IRPA 13 KONGRESSZUSRÓL.....	21
A SUGÁRVÉDELMEET ÉRINTŐ JOGSZABÁLYI VÁLTOZÁSOK 2012-BEN.....	25
BORÍTÉKOLT BÚCSÚ.....	28

A szerkesztést 2012. október 19-én zártuk le.

A Hírsugárba szánt cikkeket, híreket a szerkesztőknek kérjük beküldeni (deri.zsolt@emr.antsz.hu és cszaboi@npp.hu), Word formátumban.

Rajzok: Déri Zsolt

Aki friss sugárvédelmi híreket szeretne kör e-mailben kapni, kérését Csige Istvánnak e-mailben jelezze (csige@atomki.hu). Közzététel kéréssel szintén hozzá lehet fordulni.

A KERESZTPAPA ÜDVÖZLETE A FELNŐTT HÍRSUGÁRNAK

Te jó Isten, de régen volt. 1996-ban a Sugárvédelmi szakcsoport új vezetése új módszereken gondolkodott. Akkor találtuk ki, hogy hírlevelet indítunk. Deme Sanyi vállalta a szerkesztés felelősségteljes munkáját, Déri Zsolt az illusztrátor hálás szerepét, a Paksi Atomerőmű a nyomtatást és kötést, csak egy kérdés maradt: mi legyen a bébi neve. Nem kellett sokat gondolkodnom, a Hírsugár név elősugárzott a semmiből, és legnagyobb meglepetésemre mindenki jónak találta.

A beköszöntőben már felhívtam a figyelmet az on-line világ eljövételére, és igazam lett, ma már a Hírsugár on-line is élvezhető, sőt, megjelent a Sugárvédelem című on-line folyóirat is. (Most veszem észre, hogy milyen sűrűn használom ezt a csúf szót).

Az 50. szám alkalom arra, hogy ünnepeljünk. Ünnepeljük a közreműködőket, a szerzőket, a szerkesztőt, aki fáradhatatlanul gyötri a szerzőket, hogy írják már meg, amit ígértek, és a helyzet hű torzképét felrajzoló művészt.

A sugárvédelem mai sanyarú hazai helyzetében nagyon kell vigyáznunk minden értékre. A Hírsugár összeköt minket, tájékoztat a szakma és a Szakcsoport híreiről. Bár lenne sokkal több jó hír!

Egy házasságban az ötvenedik évfordulót aranylakodalommal ünneplik.

Olvassuk, szeressük az aranyló Hírsugarat, és főleg folytassa a szép hagyományt a fiatalság, az új sugárvédész nemzedék.

Rónaky József

Keresztpapa

KÖSZÖNTŐ A HÍRSUGÁR 50. SZÁMA ALKALMÁBÓL

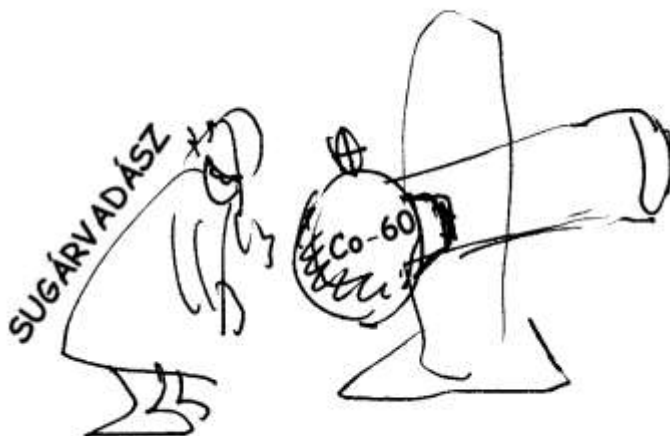
Solymosi József

Beköszöntő

Jelen sorok írója 2007. április 18. és 2011. május 4. közötti választási időben töltötte be az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportjának az elnöki tisztségét. Ennek az okán örömmel vette a megtisztelő felkérést az ötvenedik számának a megjelenését méltán ünneplő Hírsugár szerkesztője, Deme Sándor részéről egy, az együttműködésünket méltató cikk közreadására.

A méltatás érdemi tartalma eleve adott, és talán nem is kell annál nagyszerűbb elismerés, mint maga a tény, hogy a Hírsugár szerkesztői, Deme Sándor, Déri Zsolt és C. Szabó István által a Vezetőség, a tagság minden fontosabb eredménye és a gondjaink is egyaránt szakszerűen közzétételre kerültek. Köszönet érte a szerkesztőknek!

Ám a szerkesztőség vezér egyéniségét, Deme Sanyi barátomat, aki bejelentette visszavonulását, külön kiemelt elismerés illeti mindezért. Bizonyára megértéssel fogadja a részemről, ha az irántam megnyilvánult kedvességét, amikor a számomra megtisztelő *sugárvadász* megnevezéssel illetett, megkísérlem a magam módján hasonlóan viszonzni. Kimondom hát őszinte nagyrabecsülésem szerény megnyilvánulásaként a nevet a hazai sugárvédelem „nagy öregjére, öregjeinkre” – nem titkoltan a világformáló marslakók és a halhatatlan hegylakók mintájára – hogy szerintem nekünk ti vagytok a **bérclakók**.

A világformálók és halhatatlanok, a sugárvédelem iránt hallatlanul elkötelezettek, a Csillebérciek: Andrási Andor, Deme Sándor és Fehér István (így ABC sorrendben). Szerintem emberfeletti a teljesítményetek, de még földönkívüli is, hiszen a Pillével az űrben is jelen vagytok. Köszönjük nektek, hogy a nehéz időkben is mindenkor méltó példaképül szolgáltok nekünk, a követőiteknek.

Fő köszöntő

Köszöntöm érdemi tartalma adott, csak ki kellett ollóznom a Hírsugár 45. számából: BESZÁMOLÓ AZ EÖTVÖS LORÁND FIZIKAI TÁRSULAT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORTJÁNAK NÉGYÉVI MUNKÁJÁRÓL 2007. május - 2011. április (<http://www.kfki.hu/elftsv/Hirsugarak/Hirsugar45.pdf>).

A beszámoló alábbi rövid összefoglalója egyben a Hírsugár méltatása is, hiszen ezek a mi közös eredményeink.

„Bizonyosságul álljon itt az elmúlt négy év említésre méltó eredményeinek a rövid összefoglalása csupán felsorolás formájában:

Már az első vezetőségi ülésen felosztottuk a tagok között a felelősségi szakterületeket és szigorúan tervezett munkarendet vezettünk be.

Rendeztük a kapcsolatunkat az ELFT Elnökségével, ezen belül különösen az alábbi, korábban joggal kifogásolt területeken:

- Az információcsere javítása;
- A szakcsoport elnök és titkár újraválaszthatósága;
- A konferenciák árbevételének a megosztása.

Tagtoborzó akcióval 140-ről 160-ra növeltük a Szakcsoport létszámát, ami egyben a fiatalítást is elősegítette.

Minden évben megtartottuk a háromnapos sugárvédelmi továbbképző tanfolyamot és a decemberi évváró klubdélutánt.

Képviselőink rendszeresen részt vettek az IRPA rendezvényein.

Megjelentettük a Sugárvédelem egyetemi tankönyvet, amely egyértelműen az elmúlt évek legnagyobb sikere.

A Hírsugár évi négy alkalommal hozta a legújabb sugaras híreket, beszámolókat.

Az aktuális sugárvédelmi hírekről kör e-mailek adnak 2-3 heti gyakorisággal

tájékoztatást.

Megalapítottuk a SUGÁRVÉDELEM on-line lektorált tudományos folyóiratot.

Tehetséggondozás, ifjúsági nívódíj pályázat alapításával és nemzetközi konferencia részvétel támogatásával.

Egy fő habilitált doktori címet szerzett, hét fő pedig PhD doktori fokozatot nyert el.

A kiemelkedő szakmai tevékenység elismeréseként többen részesültek magas állami, MTA és ELFT kitüntetésben, valamint országos díjakban.

A fenti eredmények bizonyára mindenki számára meggyőzően tanúsítják, hogy valóban sikerült új lendületet vinni az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport és a Vezetőség munkájába, jelentős változásokat elérni a szemléletmódban, az eredmény-orientáltság irányába.

A fiatalítást a tagtoborzó akciókkal a tagság körében sikerült megvalósítani, a Vezetőségben a generációváltást – reményeim szerint – a mai választási eredmények hozzák meg.

Nem könnyű feladat vár az új Vezetőségre, hiszen meg kell szilárdítani az elért eredményeinket, ugyanakkor új kihívásokkal is kell számolni. Ennek érdekében a jövő feladatait az alábbiakban lehetne összefoglalóan meghatározni.

Főbb terveink a 2011–2015. évekre:

- A Vezetőség tervszerű működésének a biztosítása,
- A Szakcsoport belső kapcsolatainak az erősítése,
- A külső, hazai és nemzetközi kapcsolatok erősítése,
- Folytatni a szakcsoport tagság és az ELFT Elnökség időszakos tájékoztatását az Sv. hírekben,
- **Tervszerűen folytatni a Hírsugár szerkesztését,**
- Fellendíteni a SUGÁRVÉDELEM on-line, lektorált tudományos folyóiratunkat,
- Alapfokú sugárvédelmi ismeretek (tanfolyami tankönyv) megjelentetése,
- A hazai tanfolyami képzés egyöntetűen magas színvonalának elősegítése,
- Sugárvédelmi továbbképző tanfolyamok megszervezése,
- A tehetségesek ösztönzése pályázatokkal,
- A taglétszám gondozása.
- Új kihívásokkal is szembe kell nézni:
- A fukushimai atomerőmű katasztrófa következményeinek feldolgozása mind sugárvédelmi szakmai, mind a lakossági tájékoztatás terén,
- Közreműködés az új hazai atomerőmű blokk(ok) létesítésének szakszerű előkészítésében.

A leköszönő elnök megköszöni a vezetőség és a tagság elmúlt négyévi munkáját, és a maga és a leköszönő vezetőség nevében kíván eredményes munkát a megválasztandó vezetőségnek és a tagságnak.

A Szakcsoport Vezetősége nevében: Solymosi József leköszönő elnök” (idézet vége).

Elköszönés

Tudom, hogy a derékhadnak nem kell külön hangsúlyoznom, hiszen még elevenen él az emlékezetünkben a közösen átélt, bízván mondhatom, hogy aktívan átélt akkori négyéves, nem könnyű időszak. Mondom hát az újszülötteknek, akik netán legutóbb születtek bele a Szakcsoportunkba, mert mint tudjuk, egy újszülöttnak minden vicc új. Meg aztán a jövőnk záloga a múltunk ismerete és a tanulságainak a hasznosítása. Ők olvashatták ennek szellemében az előző részt is.

Az együtt átélt fenti élményeket nekem pedig a vadásztarisznya őrizte meg. De mit tartogat még a vadásztarisznya?

Első helyen egyik legnagyobb kezdeti élményem, amire már utaltam, az a számomra megtisztelő és szívemnek kedves sugárvadász megnevezés, amellyel a Hírsugártól Deme Sándor barátom illetett, nyilván a „sugárvadász” továbbfejlesztett változataként.

Ám az élményeket megőrző vadásztarisznya állandóan kötelező tartalmát sem hagyhatom ki: a vadászkés vagy bicska, a gyufa és a WC-papír. Mert ennek is van ám sugárvédelmi vonzata.

A bicska leginkább szalonnázásra szolgál, nagyritkán esetleg a vad zsigerelésére. De leginkább arra, hogy a szélirány észlelésére meggyújtott gyufából kiváló puha fogpiszkálót lehet vele faragni. Mert Széchenyi István megállapítása napjainkban is helytálló: „A vadászat vadüzés és erdőzúgás, de egyre több erdőzúgás.” Így egyre ritkább a vadelejtés és zsigerelés.

A papír pedig, mint tuggyuk azért kell, mert egy sugárvadász még sugárvadászként sem sz@rik be a hatóságok vagy a sötétzöldek láttán, de még a racionalizálás fedőnevű létszámleépítéstől sem, ha van nála papír. Hát még, ha saját toll is! Mert sem a sugárvadászoknak, sem a sugárvadásznak nem illik más tollával dicsekedni.

Mit kívánhatnék a Hírsugárnak és olvasóinak a jövőben? Saját gondolat hiányában mégis csak más tollából vett idézettel kezdem, de szabályos szakirodalmi hivatkozással.

A kilencvenes évek elején, amikor Teller Ede először látogatott haza, a Műegyetem dísztermében még a csilláron is lógtunk, de még a folyosón is álltak, akik nem fértek be a terembe. Kérdésre válaszolva, hogy mi lesz az atomenergia jövőjével, ha kifogy a Föld uránkészlete, tartalmában a következőt válaszolta. A szabályozott magfúzió lehet a következő megoldás. Azt mondják a fizikusok, hogy már csak néhány technikai problémát kell megoldaniuk. De, mondják ezt már hosszú évek óta. Legutóbb 2010-re prognosztizálták a megoldást (akkor!). Kértem is őket (TE), hogy hozzák előre két évvel, mert akkor én még 2008-ban száz évesen megérhetem azt. Sajnos, mint tudjuk, egyik sem teljesedett be. Remélem, az enyém igen!

Kívánom, hogy a Hírsugár 100. számát mintegy trícium felezési idő elteltével együtt ünnepelhessük!

Kívánom, hogy a hidrogénbomba megszelídítését követően, a szabályozott fúzióban, kövesse azt a háromfázisú atombomba megszelídítése, akár ha több trícium felezési idő elteltével. Hiszen ha a fúzió adja a 14 MeV-es gyors neutronokat, akkor már a 238-as urán is könnyedén elhasad, mint a háromfázisú bombában. Aztán már csupán a szabályozott láncreakcióját kell megoldani. Ez is tekinthető ma „egyszerű technikai problémaként”. De akkor idővel eltűnnek a szegényített urán meddőhányók, és mi lesz a nukleáris környezetvédeőkkel? Kenyér nélkül maradnak? Aligha...

**LÉGY JÓ KIS BOMBA ! ADJÁL
(EGY KIS 14 MeV-ES NEUTRONT ! /**

A HIDROGÉN-BOMBA MEGSZELIDÍTÉSE

KÖSZÖNTŐ A HÍRSUGÁR 50. SZÁMÁNAK KIADÁSA ALKALMÁBÓL

Az elnöki köszöntők sorában időrendben utolsóként szeretném köszönteni a Hírsugár 50. számát. Amikor 1996-ban Rónaky Jóska útjára indította a Hírsugarat, melynek szerkesztését az akkori vezetőség hírfelelőse, Deme Sándor vállalta, Déri Zsolt pedig a nagyon ötletes rajzokat készítette, nem igazán lehetett tudni, hogy milyen utat jár be az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportjának tájékoztatója.

A kiadvány alapvető célja az volt, hogy a Szakcsoport tagságát tájékoztassa az aktuális hírekről, információkról az éves taggyűlések közötti időben. Biztosan állíthatom, hogy ennek a célnak mind az 50 eddigi szám eleget tett/tesz, mindannyian, akik rendszeresen olvassuk a Hírsugarat sok érdekes és hasznos információt kapunk a sugárvédelmi szakma aktuális helyzetéről.

Felmerül a kérdés, hogy miért is tudott ilyen sikeres lenni a Hírsugár az elmúlt 16 évben? Elsősorban a szerkesztő, Deme Sándor fáradhatatlan munkájának köszönhetően, aki sokat tett a cikkek megírása érdekében, ha kidobták az ajtón, visszaugrott az ablakon, hogy az anyagok elkészüljenek a következő kiadványba. Solymosi Jóska elnöksége alatt, a Szakcsoport titkáraként sokszor én is saját bőrömön éreztem milyen az, amikor közeledik a beszámoló, emlékeztető... stb. leadási határideje. De bátran kijelentem, e nélkül a Hírsugár nem tartana itt, mert a mai rohanó világban néha hajlamosak vagyunk bizonyos feladatainkat halogatni és megfelelő motiváció hiányában későbbre halasztani. A Hírsugár legjobb „motivátora” Deme Sándor volt az első 50 kiadvány életében és C. Szabó István igen nehéz, ugyanakkor nagyon szép feladatot vállalt a szerkesztői feladatok folytatásával.

A Hírsugár színvonalának emeléséhez Déri Zsolt rajzai nagymértékben hozzájárultak, mindannyian jókat derültünk a szövegrészek között egy-egy találó karikatúrán.

Természetesen nem tartanánk itt a hírek, cikkek, beszámolók készítői nélkül. Arra biztatok minden tagtársamat, hogy a jövőben is írjanak/írjatok a Hírsugárba, hogy a 100. szám megjelenését is közösen köszönthessük!

Csak így tovább Hírsugár!

Bujtás Tibor

ÚJABB 50.

Tavasszal ünnepeltük az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport megalakulásának 50. évfordulóját. A vezetőség elhatározta, hogy az első ötven év főbb eseményeiről egy áttekintő kiadványt készít. Nosza Vincze Árpád titkárunk Fehér Ákossal elrohant a MTESZ elhagyott, vizes Fő utcai pincéjébe és a Szakcsoport félig elázott, penész lepte iratait az OAH pincéjébe mentették. A tervezett kiadvány szerzői hetekig bogarászva ugyan sok értékes anyagot találtak, de legnagyobb megdöbbenésükre a mozgalmas nyolcvanas évekről, benne a Csernobili atomerőmű súlyos balesetével kapcsolatos sokoldalú Szakcsoport tevékenységről, alig találtak anyagot. A szerzők nagy öröme az utolsó tizenöt év minden eseményét a Hírsugár pontos krónikásként papíron és az utóbbi időkben elektronikus úton is rögzítette, így a Szakcsoportunk megalakulásának 50. évfordulóján ezen időszak eredményei hitelesen kerültek a kiadványba.

Most **Újabb 50.** –et ünnepelünk, bizony amit most olvastok az a **Hírsugár 50. száma!** A Sugárvédelmi Szakcsoport tagsága és a magam nevében is köszönetemet fejezem ki Rónaky Józsefnek, aki 1996-ban kezdeményezte a Hírsugár létrehozását, Deme Sándornak, aki vállalta és eredményesen végezte a szerkesztés terhes munkáját és Déri Zsoltnak, aki szellemes rajzaival emelte a Hírsugár színvonalát. De köszönet illeti a Hírsugár valamennyi szerzőjét is az informatív és olvasmányos cikkeikért. A Hírsugár a Szakcsoport élet minden hivatalos eseményén, így a rendezvények, vezetőségi ülések, taggyűlés, túl egy sor egyéb cikket is közöl. Ezek közül kiemelem a Névjegyet, mely egymás tevékenységének jobb megismerését szolgálja, a Paragrafust, amely útmutató a sugárvédelemmel összefüggő, gyorsan változó szabályozás útvesztőjében, az Álhíreket, a karikatúrákat, amelyek humort visznek a „sugárvédészek” egyébként halálosan komoly munkájába.

A **Hírsugár 50. számát** 15-20 év után remélhetően követni fogja az ifjú „sugárvédész” generációk által írt és szerkesztett **Hírsugár 100. majd 150. és a 200. száma**. Kívánom, hogy a Hírsugár színvonala, a megjelenés évi gyakorisága ne legyen kisebb, sőt ha lehet nagyobb, mint a jelenlegi. Utóbbi megjelenése 2062 körül várható. 2062-ben az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport megalakulásának 100. évfordulóján utódaink az 50 év új szakmai eredményeiről bizonyára megjelentetnek az 50. évfordulóhoz hasonló kiadványt. Nekik, hála a Hírsugárnak, nem kell a penészes papírokkal bajlódni, hiszen a Hírsugár utolsó mintegy 150 számában mindent megtalálnak. Ha csak... ! Bizony ez csak akkor igaz, ha az adathordozók rohamos fejlődését követve rendre áttöltik az információkat az egyre kisebb és egyre gyorsabb adattárakba. Ezen mókás, kicsit utópisztikusnak tűnő, de valós jó tanáccsal kíván sok sikert a Hírsugár leendő szerzőinek és szerkesztőinek a 100., a 150., 200.....számhoz

Fehér István
tiszteltetbeli elnök

HOLLÓ ELŐD LEVELE BUJTÁS TIBORHOZ

Budapest, 2012. szeptember 25.

Dr. Bujtás Tibor

Elnök
ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport
Felelős kiadó
Hírsugár

Tisztelt Elnök úr!

Kedves Tibor!

A Magyar Nukleáris Társaság elnöksége nevében szeretném üdvözlétünket tolmácsolni az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportja felé a rendszeresen megjelentetett **Hírsugár** című on-line tájékoztató 50. számának kiadása alkalmából!

Ahogy a www.kfki.hu/elftsv/Kozlem.htm honlapon látható, néhány rendhagyó évet leszámítva a Hírsugár kb. negyedévente jelenik meg. 16 évvel ezelőtt, 1996-ban született meg a gondolat és elhatározás a Szakcsoporton belül az aktuális hírek elektronikus formájú közléséről. Irigylésre és elismerésre méltó az a szakmai odaadás, amellyel azóta is a kis létszámú, időnként változó, de mindig lelkes Szerkesztőbizottság és a Szakcsoport elnöke – mint a Felelős kiadó – a Hírsugár megjelentetését irányította, ill. irányítja. Ne feledjük, a Szakcsoport emellett 2008. óta kiadja a részletesebb szakmai cikkek tartalmazó **Sugárvédelem** című on-line folyóiratot is!

A Magyar Nukleáris Társaság 2008. óta adja ki a **NUKLEON** nevű on-line műszaki-tudományos folyóiratot (www.mnt.kfki/NUKLEON). Azt gondolom, hogy a két folyóirat jól kiegészíti egymást, s testvéri szimbiózisban tevékenykednek a nukleáris területen születő hazai eredmények szélesebb körű, korszerű formában történő elterjesztésében.

Közös érdekeinket jelzi az is, hogy több hazai nukleáris szakember mindkét szakcsoportunknak is tagja, így a két társaság életéről a hírek közvetlenül eljutnak kölcsönösen és személyesen is egymáshoz. A Magyar Nukleáris Társaság elnöksége és tagjai kívánják, hogy a két társaság és szakcsoportjai között a kapcsolatok még szorosabbak legyenek a jövőben, amelyhez egymás informálása, s ezen belül a híreink on-line megjelentetése egy hatékony eszköz lehet.

Kívánjuk, hogy még sokáig éljete, élhessünk **Hírsugárban**, és mindig legyenek lelkes kollégák a hírek közlésére, szerkesztésére!

Baráti üdvözlettel:

Holló Előd

a Magyar Nukleáris Társaság elnöke

AZ ÜGYVEZETŐ TOLLÁBÓL...

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Sugárvédelmi Szakcsoportja 50 évvel ezelőtt alakult meg Bozóky László és Fehér István kezdeményezésére.

A NAGY ÚTTÖRŐK

Az évente megrendezésre kerülő Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam c. rendezvénysorozatot 36 évvel ezelőtt indította el az akkori vezetőség. 1985 óta, mint a Társulat alkalmazottja igyekszem segíteni a szakcsoport munkáját a továbbképzések szervezésében.

Rendkívül aktív a csoport, az éves továbbképzéseken kívül több alkalommal szerveztek nemzetközi konferenciát. Az alapító tagok közül többen még ma is tevékenyen vesznek részt a munkában.

A Szakcsoport a nemzetközi kapcsolatok ápolására is nagy hangsúlyt helyez, rendezvényeikre meghívják a szomszédos országok szakmai képviselőit.

A szakmai fórumokon lehetőséget biztosítanak a fiatal kollégák bemutatkozására, motiválják őket, hogy minél többen vegyenek részt a továbbképzésen.

A tehetséges fiatal kollegákat pl. nívódíj pályázattal ösztönzik, s a legjobb eredményt elérő fiatal a nemzetközi konferencián képviselheti hazánkat.

A szakcsoport aktívan részt vesz a sugárvédelmi területen dolgozók képzésében, ennek érdekében 2010-ben Sugárvédelem címmel tankönyvet adtak ki. 2012-ben pedig a szakcsoport megalakulásának jubileuma alkalmából kiadvány készült az elmúlt 50 év munkájáról.

A Társulat szakcsoportjai közül ez az egyetlen, ahol az utánpótlás megoldott, a fiatalok folyamatosan bekapcsolódnak a vezetőség munkájába is.

E rövid kis ismertetést a Hírsugár 50. számának megjelenése alkalmából írom, s egyúttal köszönet a szerkesztőknek, C. Szabó Istvánnak, Deme Sándornak és a vidám karikatúrákért Déri Zsoltnak.

Örömömrre szolgál, hogy együtt dolgozhatom több mint 25 éve ezzel a lelkes csapattal.

Nagy Zsigmondné Margó

EMLÉKEZTETŐ AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORTJÁNAK 2012. SZEPTEMBER 5-I VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL

Helyszín: OAH földszinti tárgyaló

Jelen vannak: Andrási Andor, Bujtás Tibor, C. Szabó István, Deme Sándor, Déri Zsolt, Fehér István, Katona Tünde, Nagy Zsigmondné, Solymosi József, Vincze Árpád

Kimentését kérte: Bálintné Kristóf Krisztina, Turák Olivér, Zagyvai Péter

Bevezetőjében Bujtás Tibor elnök köszöntötte a Vezetőség tagjait és megállapította, hogy a Vezetőség határozatképes. Ezt követően Bujtás Tibor ismertette a korábban kiküldött, tervezett napirendet és kérte, hogy a jelenlévők szükség esetén tegyenek javaslatot a napirend bővítésére.

Napirendi pontok:

1. Elnöki tájékoztató a legutóbbi Vezetőségi ülés óta történt fontosabb eseményekről
Előterjesztő: Bujtás T.
2. Jövő évi konferencia
Előterjesztő: Bujtás T.
3. SV-mikulás szervezése
Előterjesztő: Bujtás T.
4. Vitafórum
Előterjesztő: Vincze Á.
5. EU BSS hazai véleményezése
Előterjesztő: Bujtás T.
6. SV-online
Előterjesztő: Vincze Á.
7. Hírsugár
Előterjesztő: Deme S.
8. Egyebek

A Vezetőség elfogadta a napirendet és megkezdte tárgyalását:

1. napirendi pont

Elnök úr röviden megállapította, hogy a külön napirendekben tárgyalandó témákon kívül a legutóbbi Vezetőségi ülés óta más fontos esemény nem történt.

2. napirendi pont

A XXXVIII. Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam időpontjára a vezetőség 2013. április 23–25-öt javasolta, a helyszín Hajdúszoboszló. Vincze Árpád javasolta, hogy fontos volna – a régi hagyományokat követve – a tanfolyam jelleg erősítése, ahol áttekintő előadásokra kérnénk fel az egyes területekben jártas kollégákat. Koblinger László – a jogi szabályozásról, Sáfrány Géza – a sugárbiológia fejleményeiről; Deme Sándor neve pedig a légköri terjedési modellekről szóló lehetséges előadás kapcsán merült fel. Ezen kívül felvetődött még témaként az atomerőmű bővítés és Fukushima tanulságai is.

Andrási Andor javasolta a horvát társ szervezetünk meghívását kölcsönös alapon. Felvetődött még, hogy az OTH-n keresztül kérni kellene az SD-k részvételének szakmai támogatását. A vezetőség fontosnak tartaná, hogy az OAH számoljon be a fizikai védelmi szabályozással kapcsolatos tapasztalatokról is. Vincze Árpád kérte az esetleges további téma és előadó javaslatokat.

Nagy Zsigmondné javasolta, hogy a vezetőség fontolja meg a nyugdíjasoknak adandó kedvezményt.

3. napirendi pont

A Mikulás rendezvény 2012. december 5-én kerül megtartásra. Javasolt helyszín az MTA Energiatudományi Kutatóközpont. Bujtás Tibor vállalta, hogy Gadó János igazgató úrral egyeztet és megkéri a rendezvény helyszínének biztosítására; az egyeztetés eredményéről a következő vezetőségi ülésen referálni fog.

4. napirendi pont

A 2012. május 30-án rendezett vitafórumról és az azt követően beérkezett visszajelzésekről Vincze Árpád számolt be és ígérte, hogy a fórumról egy összefoglaló anyagot fog eljuttatni a vezetőség részére. Felmerült, hogy a Szakcsoport írásos véleményét a kérdésről érdemes lenne eljuttatni különböző, a témában érintett Munkabizottságokba, döntés-előkészítő anyagként.

A vezetőség az első vitafórumot sikeresnek ítélte meg és a kezdeményezés folytatása mellett döntött. Új témaként merült fel a sugárvédelmi képzések és továbbképzések helyzete, valamint a személyi dozimetria várható alakulása is. Déri Zsolt és Fehér Ákos ígérte, hogy írásban is javaslatot fog tenni a felvetődött témákkal kapcsolatban.

5. napirendi pont:

Az EU BSS hazai véleményezését végző bizottságban a szakcsoport elnöke is részt vesz. A bizottság véleményét meg fogjuk küldeni a tagságnak is véleményezésre.

6. napirendi pont:

Vincze Árpád beszámolt az SV-online-ban megjelent cikkek helyzetéről. Megjelent a 2012. évi első szám és szerkesztés alatt van a továbbképző tanfolyam előadásait tartalmazó különszám.

7. napirendi pont:

A Hírsugár 50-ik számát célszerű ünnepélyessé tenni. Deme Sándor, mint az ünnepi szám szerkesztője jelezte, hogy felkérte Rónaky Józsefet, a sorozat elindítóját, egy bevezető megírására, amit Ő szívesen elvállalt. Felvetődött, hogy az ünnepi számban Déri Zsolt megjelentethetne egy „illusztrációs”, Nagy Zsigmondné pedig egy „gazdasági” névjegyet.

Az első vitafórumról szóló rövid beszámolót ígért Vincze Árpád.

8. napirendi pont:

Andrási Andor bejelentette, hogy a belső sugárterheléssel foglalkozó EURADOS munkacsoport ülés lesz az MTA EK-ban október 1-3-án. Felvetésére a vezetőség úgy döntött, hogy anyagilag támogatja a szervezési feladatokat.

Andrási Andor tájékoztatást adott a 2012. május 14-én I-125 izotóppal történt belső sugárterhelési eseményről.

Felvetődött, hogy a vezetőségi ülésen ritkán megjelenő vezetőségi tagok miatt esetlegesen kialakuló határozatképtelenség kezelésére módosítani kellene a Szakcsoport SZMSZ-ét. Nagy Zsigmondné felhívta a figyelmet arra, hogy ha valóban SZMSZ-t szeretne a Szakcsoport módosítani, azt 2013-ban kellene megtenni, mert a Fizikai Társulat a 2013-as Közgyűlésén szeretné változtatni saját szabályzatát is.

A következő vezetőségi ülés időpontja: 2012. november 7. 13:30.

Az emlékeztetőt összeállította: Vincze Árpád

ÖSSZEFOGLALÓ A VITAFÓRUMRÓL

„A sugárvédelmi szabályozási és hatósági rendszer átalakításának lehetséges alternatívái”

A vitafórum ideje: 2012. május 30. 13:00, helye: OAH Földszinti tanácsterem (1036. Budapest, Fényes Adolf u. 4.).

Elhangzott vitaindító előadások:

Horváth Kristóf (OAH): *Az egységes hatósági szemlélet*

Horváth Kristóf előadásában bemutatta a hazai sugárvédelmi hatósági rendszer átalakítására az OAH által kidolgozott javaslatot, amely lényegében a sugárvédelem/sugáregészségügy szétválasztásán és a sugárvédelemnek egy az atomenergia alkalmazása egységes hatósági rendszerébe történő integrálásán alapul.

Ballay László (OSSKI): *Hozzászólás a sugárvédelmi hatósági rendszer átalakításához*

Ballay László előadásában bemutatta a jelenlegi hatósági rendszert, kitért az ismert problémákra és az előző előadásban felvázolt változtatások helyett a jelenlegi hatósági felügyelet és tudományos háttérbázisának megerősítését javasolta. Semmiképpen nem látta lehetőnek és célravezetőnek a sugárvédelem és sugáregészségügy szétválasztását.

A vitafórumon 38-an vettek részt, az előadókon kívül 10-en szólaltak fel. A rendezők kérése ellenére a vitafórumon elhangzott hozzászólások közül csak egy érkezett be utólag írásos formában.

A két javaslattal kapcsolatban megemlített előnyöket és hátrányokat az alábbi táblázat foglalja össze:

	Javasolt hatósági rendszer	Jelenlegi hatósági rendszer
Előny	<ul style="list-style-type: none"> – egységes hatóság, szakmai irányítás – országos hatáskör – magas szakmai háttér (atomenergia alkalmazása) – magasabb szintű finanszírozás lehetősége – nemzetközileg elfogadott/kialakult példák – országos informatikai rendszer, elektronikus ügyintézés 	<ul style="list-style-type: none"> – működőképes (ugyan minimális létszámmal és erőforrással) – dóziskorlát túllépés eddig nem volt
Hátrány	<ul style="list-style-type: none"> – A sugáregészségügyi hatóság és a tudásbázisa megszűnne. Az ERMAH laboratóriumok működtetése is kétségesse válna. – A hatósági felügyeletből hiányozna a sugárbiológiai szemlélet. – Az orvosi alkalmazások, munkahelyek felügyelete nem képzelhető el sugáregészségügyi szakértelem nélkül. – Nem kellően előkészített a felvázolt program, a nem-ionizáló sugárzásokat nem kezeli. – Nem lenne szerencsés, ha az engedélyezés és ellenőrzés szétválna. – A tisztán orvos szakmai kérdések nem érvényesülnének 	<ul style="list-style-type: none"> – meggyengült, szakmai irányítás/támogatás hiánya – megfelelő finanszírozás hiánya – túl összetett a szabályozás – kritikus létszámot ért el a hatósági felügyelet – biztonsági kultúra szintje javítandó (kiemelt létesítmények) – orvosi sugárterhelés szabályozása, minőségbiztosítás nem megoldott

A vitafórumon ugyan nem alakult ki egységes álláspont, de már az is eredményként fogható fel, hogy mindenki elismerte a jelenlegi rendszerben meglévő hibákat, a szakma előtt álló feladatokat, amelyekre mindenképpen választ kell adni. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

1. A jelenlegi hatósági rendszer a szakmai irányítás és támogatás elsorvadása következtében az utóbbi időszakban jelentősen meggyengült, elérte a működtetéséhez szükséges emberi és technikai erőforrások minimumát.
2. A szabályozás túlságosan összetett, nem egyértelműek a szakhatóságok szakmai szempontjai.
3. Az Izotóp Intézet Kft. jódkibocsátási ügye rávilágított arra, hogy a kiemelt létesítmények hatósági felügyeletén, a biztonsági kultúra színvonalán javítani kell.
4. Az orvosi sugárterhelés hazai szabályozása és minőségbiztosítása nem megoldott.
5. Meg kell határozni az új atomerőmű bővítéssel kapcsolatos sugárvédelmi feladatokat/elvárásokat.
6. Tisztázni kell a személyi dozimetriai rendszer jövőbeli követelményeit (állami feladat?, neutron dozimetria, gyűrű dozimetria, radon terhelés).
7. Ki kell dolgozni egy országos informatikai rendszert és megteremteni az elektronikus ügyintézés lehetőségét (szakmai kérdés is, hogy mit kell nyilvántartani).
8. A röntgenberendezések engedélyezésének felülvizsgálata, követelményrendszer kidolgozása (engedély vagy regisztráció?).

Összességében megállapítható, hogy minden résztvevő a Vitafórum kezdeményezést jónak tartotta, amelyet a jövőben célszerű folytatni a felvetődött kérdések/problémák tisztázása és megoldása érdekében.

Vincze Árpád

Mellékletek:

- I. Horváth Kristóf (OAH) előadása: „Az egységes hatósági szemlélet”
- II. Ballay László (OSSKI) előadása: „Hozzászólás a sugárvédelmi hatósági rendszer átalakításához”
- III. Jelenléti ív

Megjegyzés: a mellékletek a Szakcsoport honlapján a

Hirdetőtábla

oldalon található meg.

BESZÁMOLÓ AZ IRPA 13 KONGRESSZUSRÓL

2012. május 13–18., Glasgow, Skócia

Az IRPA-nak jelenleg 46 országban vagy régióban van tagtársulata – taglétszáma összesen több mint 16 000 fő – így az 1965-ben alakult IRPA a sugárvédelemmel foglalkozó szakemberek legnagyobb társulatának számít.

A több mint hetven országból érkezett, ezeröttszáz körüli regisztrált részvevőnek rendezett kongresszuson – a kiállító Gamma Műszaki Zrt., a Radosys Kft. és az Izotóp Intézet Kft. képviselőivel együtt – több mint tíz magyar szakember vett részt, az MTA Energiakutató Központ (MTA EK), az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. (PAE), az Országos Atomenergia Hivatal (OAH), az Országos "Frédéric Joliot-Curie" Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet (OSSKI) és a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. (RHK) képviselőiben.

A négyévente megrendezésre kerülő kongresszus sorozat tizenharmadik, Skóciában megrendezett eseményének szakmai programját az alábbi tizenkét témacsoportba osztották:

1. Az ionizáló sugárzások biológiai és egészségügyi hatásai.
2. Méréstechnika és dozimetria
3. A sugárvédelmi rendszer fejlesztése és alkalmazása
4. Az érintettek/érdekeltek („Stakeholder”) megnyerése és bevonása
5. Nem-ionizáló sugárzások
6. Tervezett sugárterhelési helyzetek: Ipar és kutatás
7. Tervezett sugárterhelési helyzetek: Sugáregészségügy
8. Tervezett sugárterhelési helyzetek: Radioaktív hulladék kezelés
9. Sugárterhelési veszélyhelyzetek
10. Meglévő sugárterhelési helyzetek
11. A környezet védelme
12. Fukushima

A kongresszus mottójához híven („*Living with radiation – engaging with society*”) a szakmai fórumok mellett nagy hangsúlyt kapott a társadalmi kommunikáció, melynek keretében a szakértők számos iskola diákcsoportjaival és egyéb érdeklődőkkel közös fórumokon beszéltek meg a sugárvédelem fontosabb kihívásait és válaszolhattak a felmerülő kérdésekre.

A fiatal kutatók versenyén végül 18 ország képviselője indult, Magyarországot Madas Balázs Gergely (MTA EK) képviselte, aki a sugárbiológiai szekcióban színvonalas előadást tartott „*Possible Consequences of Inhomogeneous Suborgan Distribution of Dose and the Linear No-Threshold Dose-Effect Relationship*” címmel. Helyezést sajnos nem ért el, az első helyet Franciaország, a másodikat a Svájc-Németország közös jelöltjének, míg a harmadik helyet Oroszország fiatal kutatójának ítélte oda a zsűri. A fenti előadás mellett az MTA EK még további öt,

a BME NTI és az OSSKI pedig egy-egy poszter prezentációval képviselte magát. Az előadások részletes ismertetésétől itt eltekintünk, alábbiakban csak a főbb érdekességeket emeljük ki. A szakmai program és az előadások letölthetők a <http://www.irpa13glasgow.com/information/downloads/> internetes oldalról.

A megnyitó Sievert-előadást a kanadai R.V. Osborn tartotta „*The Story of Tritium*” címmel. A kongresszus plenáris előadásai áttekintés nyújtottak a tudomány háttér jelenlegi helyzetéről, áttekintve a kis dózissal kapcsolatos újabb epidemiológiai és radiobiológiai mechanizmus vizsgálatokat, az ionizáló sugárzás nem rákos (elsősorban keringési) és a nem ionizáló sugárzások egészségügyi hatásait. Ezen kívül szintén plenáris előadás keretében fejthette ki véleményét a sugárvédelmi rendszer fejlődésének jövőbeni irányáról és kihívásairól az ICRP és az Európai Bizottság is. Külön plenáris előadások foglalkoztak még a társadalmi bizalomépítés és kommunikáció fontosságával, valamint Fukushima tanulságaival.

Az új blokkok építése kapcsán külön érdeklődéssel vártuk az angolok beszámolóit az AREVA EPR és a Westinghouse AP1000 reaktorok előzetes típus engedélyezési folyamatáról (Generic Design Assessment. TS6a.3 és TS6a.4 előadások), amelynek sugárvédelmi fejezete is van. Utóbbi szempontból az egyes típusok kapcsán csupán egy-egy tisztázandó kérdés merült fel a hatóság részéről. Az EPR reaktor esetében a sugárvédelmi falak méretezése és a sugárvédelmi zónák kiosztása, míg az AP1000-es esetében a pihentető medence kritikusságának kezelésével kapcsolatban kértek további elemzéseket a tervezőtől. Az egész előzetes típus-engedélyezési folyamat eddig 47000 embernapot igényelt, 7000 dokumentum készült a tervezők részéről a 3000 körüli számban felvetett hatósági kérdések tisztázása érdekében. A hazai új blok(k)kal kapcsolatos sugárvédelmi követelmények megfogalmazásánál ezeket mindenképpen célszerű figyelembe vennünk.

A szakértői előadásokon túl több, a sugárvédelemhez kapcsolódó fontosabb társszervezet számolt be a jelenlegi munkájáról és a terveiről. Ezek közül a dozimetriához kapcsolódóan az ICRU, a sugárvédelem etikai kérdéseiről az ICRP

és a NEA (Nuclear Energy Agency), a jogi vonatkozásokról az INLA, a képzésről a NAÜ, az ILO és a NEA, a sugárforrások biztonságáról és védettségéről a WINS (World Institute for Nuclear Security), a nukleáris iparról a WNA (World Nuclear Association), a sugárvédelmi szakértők fontosságáról az egészségügyben az IOMP (International Organisation for Medical Physics), a globális egészségügyi helyzettel kapcsolatban a NAÜ, a WHO és a PAHO (Pan American Health Organization) tartottak előadásokat.

A társult szervezetek fórumán a hazai sugárvédelmi szakcsoportot hárman képviseltük (Bujtás Tibor, Pázmándi Tamás és Vincze Árpád). A fórum első napirendi pontjaként Ken Kase elnök úr beszámolt a 2008-2012 időszakban végzett munkáról, amelyben az alábbiakra tért ki:

1. Küldetés, működési rend újragondolása,
2. Két munkacsoport működött (I) Stakeholder engagement and (II) RP culture, melyekre ajánlásokat dolgoztak ki
3. A sugárvédelmi megbízottak (RPO) oktatása és képzése
4. Költségvetés

A beszámolót a küldöttgyűlés jóváhagyta, az megtekinthető az IRPA weboldalán. Ezt követően alapszabály módosítás került előterjesztésre, melynek lényege az volt, hogy a végrehajtó tanács (EC) újabb tagsági kategóriákat alakíthasson ki (affiliate members) magán tagságok (ahol nincs sugárvédelmi szervezet) és egyéb tudományos társaságok részére. A küldöttgyűlés az előterjesztést nem fogadta el. Javaslatként felvetődött a tagsági díj 3 dollárról 3,5 dollárra emelése. Nem támogattuk, de a küldöttgyűlés megszavazta.

Megszavaztuk az EC előterjesztését az újabb pozíciókra, amelyek a következők:

President	Renate Czarwinski	FS / Germany
Vice-President	Roger Coates	SRP / UK
Vice-President for Congress Affairs	Thiagan Pather	SARPS / South Africa

Executive Officer	Bernard Le Guen	SFRP / France
Treasurer	Richard Toohey	HPS / USA
Publications Director	Christopher Clement	CRPA / Canada
Council member	Ana Maria Bomben	SAR / Argentina
Council member	Eduardo Gallego	SEPR / Spain
Council member	Alfred Hefner	AARP / Austria
Council member	Jong Kyung Kim	KARP / Korea
Council member	Sigurdur Magnusson	NSFS / Iceland
Council member	Richard Vetter	HPS / USA

A következő nemzetközi IRPA kongresszust 4 év múlva Dél-Afrikában fogják megrendezni, 2020-ban pedig Koreában.

2012. július

Vincze Árpád

A SUGÁRVÉDELMEK ÉRINTŐ JOGSZABÁLYI VÁLTOZÁSOK 2012-BEN

Összeállította: Jung József
(Lezárva: 2012. október 9-én)

A Hírsugár 47. számában közölt rendeletek óta az alábbi fontosabb, a sugárvédelmet érintő jogszabályi változások következtek be:

1. 2012. március 14-től több mint ötven pontjában módosult az *atomenergia alkalmazása körében a fizikai védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről* szóló **190/2011. (IX. 19.) Korm. rendelet**. A módosítások tételes ismertetése meghaladja a Hírsugár kereteit, de elmondható, hogy összességében a módosított rendelet az eredetihez képest végrehajthatóbb lett. Kijavításra került néhány „technikai” hiba, pl. szám-elírás, de ennél fontosabb, hogy a korábban legtöbbször vitatott előírások többségének helyére ésszerűbbek és egyszerűbben teljesíthetőek kerültek. Ezzel együtt változatlanul tény, hogy az izotópos alkalmazók többsége fölöslegesnek érzi ezt a rendeletet, ráadásul a végrehajtása komoly anyagi és szervezési terhet is ró rájuk.

Minden bizonnyal a fenti rendelet nehéz végrehajthatóságával van összefüggésben az, hogy 2012. február 1-étől módosult az **Atomtörvény** is. Míg korábban a törvény 15. § (2) bekezdése alapján az OAH-nak valamely jogszabály be nem tartása esetén az engedélyest, illetve az adatszolgáltatásra kötelezettet bírság megfizetésére kell köteleznie, addig most a bírság kiszabása csak lehetőség az atomenergia-felügyeleti szerv részére.

2. 2012. március 16-án új rendelet lépett az *önkormányzati miniszter feladatkörébe tartozó tevékenységek sugárvédelmi ellenőrző rendszerének működési feladatairól* szóló 1/2008. (VI. 18.) ÖM rendelet helyére. A *belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek sugárvédelmi ellenőrző rendszerének működési szabályairól* szóló **7/2012. (III. 7.) BM rendelet** pontosította az eljáró hatóságok és szervek neveit, valamint a feladatköreiket. Érdekesség, hogy az új rendelet már nem tartalmazza a sugárvédelmi ellenőrző rendszer riasztási fokozatait, mivel azok átkerültek az *országos nukleárisbaleset-elhárítási rendszerről* szóló 167/2010. (V. 11.) Korm. rendelet 2. mellékletébe.

[Ez a rendelet immár a harmadik, amely valamely ágazat sugárvédelmi ellenőrző tevékenységét szabályozza. A 8/2002. (III. 12.) EüM rendelet az *egészségügyi ágazat radiológiai mérő és adatszolgáltató hálózata felépítéséről és működéséről* szól, míg az (egykori) Oktatási és Kulturális Minisztérium) irányítása alá tartozó szervek ez irányú tevékenységét az *katasztrófák elleni védekezés és a polgári védelem ágazati feladatairól* szóló

44/2007. (XII. 29.) OKM rendelet határozza meg.]

3. 2012. április 15-től számos pontjában módosult *az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról* szóló **16/2000 (VI. 8.) EüM rendelet**. A leginkább érdeklődésre számot tartó változások a következők:
- A 7. számú melléklet Függeléke szerinti III A. besorolású, azaz viszonylag csekély veszélyt jelentő nem izotópos berendezések, műszerek telepítéséhez ezentúl nincs szükség előzetes hatósági engedélyre.
  - Mostantól kezdve nem engedélyezhető radioaktív anyagok szándékos hozzáadása élelmiszerekhez, gyermekjátékokhoz, ékszerekhez és kozmetikumokhoz, továbbá nem engedélyezhető szándékosan hozzáadott radioaktív anyagot tartalmazó élelmiszerek, gyermekjátékok, ékszerek és kozmetikumok behozatala és kivitele.
  - Amennyiben egy sugáregészségügyi hatósági engedély érvényességi ideje lejárt, és az engedélyes nem kér hosszabbítást vagy megszüntetést, a Sugáregészségügyi Decentrum, illetve az OTH a megszüntetési eljárást hivatalból megindítja.
  - Mostantól kezdve a hatósági személyi dozimetriai ellenőrzés eredményeit az ellenőrzött munkavállaló sugárveszélyes munkájának végétől, illetve az ellenőrzés megszűnésétől számított 50 éven át kell megőrizni a központi nyilvántartásban és a munkahely sugárvédelmi szolgálatánál, az eddig előírt 30 év helyett.
  - **Ha nem is tökéletes módon, de a gyakorlati igényekhez és a tapasztalatokhoz igazították a zárt sugárforrások felhasználási idejével összefüggő szabályokat. A rendelet hatályba lépése óta az ipari folyamatok mérés-technikai feladatait ellátó telepített berendezések zárt sugárforrásai esetében a meghosszabbításokkal kiterjesztett felhasználási idő időtartama akár maximum 25 év is lehet, kivéve a 30 évnél hosszabb felezési idejű sugárforrásokat, amelyek legfeljebb 30 évig használhatók fel. (A szabályozás azért nem tökéletes, mert az új szabályok nem vonatkoznak az ipari alkalmazásoknál sokkal biztonságosabban üzemeltethető laboratóriumi besugárzó berendezésekre.) „Szerencsére”, különleges esetekben, illetve biztonsági elemzés alapján az OSSKI egyedi felhasználási időt is javasolhat.**
4. Az atomenergia alkalmazási területén tevékenykedők közül viszonylag keveseket, elsősorban a sugárzó anyagok exportjával és importjával foglalkozókat érinti *az egyes áruk, szolgáltatások és anyagi értéket képviselő jogok vámhatárt vagy országhatárt átlépő kereskedelméről* szóló **52/2012. (III. 28.) Korm. rendelet**, amely felváltotta *az áruk, szolgáltatások és anyagi értéket képviselő jogok országhatárt, illetve vámhatárt átlépő kereskedelméről* szóló 110/2004. (IV. 28.) Korm. rendeletet. Az új rendelet szerint az állam továbbra is engedélyhez köti – egyebek mellett – a radioaktív és a nukleáris

anyagokkal összefüggő külkereskedelmi tevékenységeket. E sorok írója rész vett a rendelet tervezetének véleményezésében, és ezért tudja, hogy a jogászok ellenállása miatt nem sikerült a rendeletben a „kimerített urán” helyett a széles körben elterjedt és ismert „szegényített urán” kifejezést használni.

5. 2012. május 4-től kezdődően újabb szakhatósági eljárásért kell igazgatási szolgáltatási díjat fizetniük az engedélyeseknek. *Az egyes tűzmelegelőzési hatósági, szakhatósági eljárásokért és szolgáltatásokért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról* szóló **16/2012. (IV. 3.) BM rendelet** szerint a nyitott radioaktív anyag tárolásával, használatával, felhasználásával, szállításával és átalakításával kapcsolatos sugáregészségügyi engedélyezési eljárásokban a tűzvédelmi szakhatósági közreműködésért a kérelmezőknek 13 000 Ft igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetniük. A díj megfizetését az eljáró szerv részére az eljárás lefolytatására irányuló kérelem benyújtásával egyidejűleg igazolni kell. [Ennek a rendeletnek a „testvére” *a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól* szóló 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet.]
6. 2012. október 12-én lépett hatályba *az atomenergia alkalmazásával összefüggő rendőrségi feladatokról* szóló **47/2012. (X. 4.) BM rendelet**, amely felváltotta az ugyanilyen című 47/1997. (VIII. 26.) BM rendeletet. A rendelet különösen azért fontos, mert az Atomtörvény 11. § (3)-(5) bekezdései alapján

„A nukleáris létesítményben, továbbá a nukleáris létesítmény hatósági ellenőrzésével, tervezésével, építésével, üzemeltetésével és átalakításával, a nukleáris létesítmény fizikai védelmi rendszerének tervezésével, üzemeltetésével és karbantartásával, a nukleáris rendszer, rendszerelem karbantartásával, – jogszabályban meghatározott – I., II. és III. kategóriába tartozó nukleáris, 1-es, 2-es és 3-as veszélyességi kategóriába tartozó zárt radioaktív sugárforrások, valamint 1-es és 2-es veszélyességi kategóriába tartozó radioaktív hulladékok felhasználásával, tárolásával, szállításával, szállítmányok kísérésével, valamint ezek fizikai védelmi rendszerének tervezésével, üzemeltetésével és karbantartásával összefüggő munkakörök ...”

betöltéséhez a rendőrség által kiadott közbiztonsági engedély szükséges. Az engedélykérelemhez az új rendelet mellékletében szereplő adatokat kell a benyújtani. A rendelet részletesen meghatározza a rendőrségnek az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos egyéb rendészeti feladatait is.

7. 2012. november 1-én lép hatályba a nemzeti fejlesztési miniszter **55/2012. (IX. 17.) NFM rendelete** *a nukleáris létesítményben foglalkoztatott munkavállalók speciális szakmai képzéséről, továbbképzéséről és az atomenergia alkalmazásával összefüggő tevékenységek folytatására jogosultak köréről*. Az új jogszabály hatályba lépésével egyidejűleg hatályát veszti a 49/1998. (VI. 25.) IKIM-MKM együttes rendelet, továbbá az 5/1997. (III. 5.) IKIM rendelet mellékletének „ATOMERŐMŰVI” része.

A RENDELET FÜGGELÉKE

BORÍTÉKOLT BÚCSÚ

Aki figyelmesen olvasta a Hírsugár 46. számát, az tudhatta, hogy az 50. számban fogok utoljára szerkesztőként szerepelni, mert a vezetőség 2011. június 8-i ülésének emlékeztetőjében ez szerepelt:

„5. napirendi pont

A vezetőség az alábbi állandó meghívottakat hagyta jóvá és felkérte az elnököt személyes megkeresésükre:

Rónaky József,

Solymosi József,

Deme Sándor (a Hírsugár felelős szerkesztői feladatok átadásáig)...”...

Miután a meghívás csak időleges volt, ki kellett tűzni az átadás közelítő időpontját. Ez a kitűzés a következő, 2011. szeptember 7-i ülésén meg is történt:

„7. napirendi pont: Egyebek

- Deme Sándor jelezte, hogy a Hírsugár 50. számáig szándékozik részt venni a Hírsugár szerkesztésében (jövő szeptemberben lesz esedékes). Kérte, hogy a következő 47. számon legyen megjelölve szerkesztőként C. Szabó István is.”

A 47. szám szerkesztői között már szerepelt C. Szabó István, de még Deme Sándor is. Most ebben az ünnepi, 50. számban Déri Zsolt mellett mindketten ott vagyunk, de itt már az áll, hogy a cikkeket Déri Zsoltnak és C. Szabó Istvánnak kell beküldeni, a deme@ már nincs ott. Ezzel az átadás megtörtént.

Szerkesztőként azzal szeretnék búcsúzni, hogy köszönetet mondjak mindazoknak, akik cikkeikkel, tanácsaikkal segítették munkámat. Nagyon nagy élmény volt

Zsoltival dolgozni, rajzai élvezhetővé varázsolják a Hírsugarat, mosolyt, olykor kacagást csalva ki az olvasókból. Remélem, hogy ezekhez a sorokhoz rajzol egy buldogot (ha két l-el írom, megugat a Word), amelynek természetét kívánom C-nek, hogy eredményesen „szerkessze”, azaz kérje a potenciális szerzőket eleinte szép szóval, majd szinte lerázhatatlanul a megígért íromány beküldésére.

Szerzőként remélhetőleg még lesz alkalmam szerepelni a Hírsugárban. Már kaptam is felkérést C. Szabó Pistától egy Névjegy átnyújtására, tekintettel arra, hogy idén én kaptam a megtisztelő Emlékérmet.

Deme Sándor
az utolsó szó jogán

...és azon túl: Zsolti egyetlen rajzzal tökéletesen illusztrálta az 50 szám szerkesztésének lényegét.